

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра «Екології та ботаніки»

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 25. Екскурсологія

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: «Туризм»

(назва)

за спеціальністю: 242 «ТУРИЗМ»

(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробник: _____ Д. В. Кудінов, д. і. н., професор, професор кафедри екології та ботаніки

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Екології та ботаніки</u>	протокол від 30.05.2022, № 14	
	Завідувач кафедри	<u>В. Г. Скляр</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

О. В. Коваленко
(підпис)

О. В. Коваленко

(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма _____

І. М. Коваленко
(підпис)

І. М. Коваленко

(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: _____

Баштовий М. Г.

(ПІБ)

Тихонова О. М.

Тихонова О. М.

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,

ліцензування та акредитації _____

З. Баран
(підпис)

(З. Баранік)

(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 04.07 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Екскурсологія			
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Екології та ботаніки			
3.	Статус ОК				
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП – Туризм Спеціальність – 242 «Туризм»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-			
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом VI семестру			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити (120 годин) /3,5 кредити (105 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна / заочна форма навчання			Самостійна робота Денна / заочна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	Лабораторні	
	III семестр	26 /2	26	-	68/118
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Кудінов Дмитро Валерійович			
11.1	Контактна інформація	д. і. н., професор, професор кафедри екології та ботаніки, кабінет 7в Ел. адреса: dmytro.kudinov@gmail.com			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна спрямована на формування у студента системи знань з екскурсології, отримання й закріплення практичних навичок в організації та проведенні різних типів екскурсій			
13.	Мета освітнього компонента	Полягає в набутті теоретичних знань та практичних навичок, що пов'язані з організацією й проведенням екскурсій, використанням різних методів їх проведення			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Основи туризмознавства, Дозвіллезнавство 2. Освітній компонент є основою для: Активний туризм, Маркетинг, Менеджмент та бізнес-планування в туризмі			
15.	Політика академічної	При виконанні практичних робіт, написанні модульних, атестаційних			

	доброчесності	та екзаменаційних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана студентом не зараховується
16.	Платформа дистанційного навчання MOODLE	Теоретичний та практичний матеріал: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=4867

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)				Як оцінюється РНД
	ПРН ₃ Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ	ПРН ₆ Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів	ПРН ₉ Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки	ПРН ₁₂ Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг	
ДРН 1. Знати основи організації екскурсійного обслуговування в індустрії туризму, основних напрямів і тенденцій розвитку екскурсійного обслуговування	X		X		Проведення модульного контролю та атестаційного контролю Практична робота 1. Іспит
ДРН 2. Уміти використовувати методичні прийоми підготовки та проведення екскурсій, складати технологічну карту екскурсії, застосувати методичні прийоми показу, розповіді та руху		X	X	X	Практична робота 2. Практична робота 3. Реферати. Атестація. Модульний контроль. Іспит.
ДРН 3. Уміти організовувати та планувати інноваційну екскурсійну діяльність, розробляти та проводити сучасні різнопланові екскурсії	X	X	X	X	Практична робота 4. Модульний контроль. Іспит.
ДРН 4. Уміти використовувати комунікативні навички і технології, проявляти лідерські якості, приймати управлінські рішення		X		X	Практична робота 5. Практична робота 6. Практична робота 7. Модульний контроль. Іспит.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. <i>Денна / заочна форма навчання</i>			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб . з.		
Тема 1. Екскурсологія як наука 1. Поняття про екскурсологію, її об'єкт і предмет дослідження, основні завдання. 2. Етапи розвитку екскурсійної справи. 3. Значення екскурсії у туристично-рекреаційній діяльності	2/2	2		9/16	1, 5, 7, 8, 30, 43, 48
Тема 2. Теорія екскурсології 1. Сутність, ознаки та функції екскурсій. 2. Класифікація екскурсій. 3. Тематика екскурсій. 4. Пошук інформації	4	4		9/16	1, 3, 4, 5, 7, 8, 12, 13, 17
Тема 3. Професіограма екскурсовода 1. Професійні вимоги до екскурсовода. 2. Творчий характер діяльності екскурсовода. 3. Риторична культура, міміка та жести екскурсовода. 4. Етика професії екскурсовода.	4	4		10/17	1, 6, 7, 8, 40
Тема 4. Психологічні засади екскурсійної діяльності 1. Контакт екскурсовода з групою. 2. Пізнавальна активність екскурсантів. 3. Управління увагою екскурсантів. 4. Емоції на екскурсії. 5. Тамування конфліктів. 6. Тайм-менеджмент екскурсовода	4	4		10/16	11, 14, 17, 22, 32, 40, 41, 44, 45, 47
Тема 5. Підготовка екскурсії 1. Тема, мета й завдання екскурсії. 2. Етапи технологічного процесу підготовки нової екскурсії. 3. Вивчення та відбір екскурсійних об'єктів. 4. Вивчення матеріалів за темою екскурсії. 5. Розробка маршруту. 6. Підготовка тексту екскурсії. 7. Portfolio екскурсовода	4	4		10/18	7, 8, 12, 13, 15, 19, 41
Тема 6. Проведення екскурсії 1. Методика проведення екскурсії. 2. Методичні прийоми покази об'єкту в екскурсії. 3. Методичні прийоми оповідання в екскурсії. 4. Техніка ведення екскурсій	4	4		10/18	7, 8, 12, 13, 15, 19, 41
Тема 7. Екскурсійне обслуговування 1. Організація екскурсійного обслуговування. 2. Екскурсія містом. 3. Екскурсії на архітектурно-містобудівні теми. 4. Трасова екскурсія	4	4		10/17	10, 18, 23, 24, 25, 26, 27, 46

Всього за семестр	26/2	26/0		68/118	
--------------------------	------	------	--	--------	--

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій)</u>)	Кількість годин денна/заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин денна/заочна
ДРН 1. Знати основи організації екскурсійного обслуговування в індустрії туризму, основні напрями й тенденції розвитку екскурсійного обслуговування	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт	13/2	- опрацювання термінології, - опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - тестування	16/29
ДРН 2. Уміти використовувати методичні прийоми підготовки та проведення екскурсій, складати технологічну карту екскурсії, застосувати методичні прийоми показу, розповіді та руху	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт, тренінг	13	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - підготовка до захисту практичних робіт, - підготовка тексту та технологічної карти екскурсії, - складання «портфелю екскурсовода», - захист екскурсії - підготовка до тестування	16/30
ДРН 3. Уміти організувати та планувати інноваційну екскурсійну діяльність, розробляти та проводити сучасні різнопланові екскурсії	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт, тренінг	13	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - підготовка до захисту практичних робіт, - підготовка до тестування	16/29
ДРН 4. Уміти використовувати комунікативні навички і технології, проявляти лідерські якості, приймати управлінські рішення	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт, тренінг	13	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - написання есе	20/30
Всього годин		52/2		68/118

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практична робота 1. Схема становлення та розвитку екскурсології. Створення понятійного глосарію. Есе з теми значення екскурсійної роботи в сфері туризму	4 бали /3%	До 2 тижня
2.	Практична робота 2. Класифікація екскурсій. Розробка переліку тем екскурсій, що можуть викликати зацікавлення на ринку туристичних послуг. Пошук інформації для здійснення екскурсійної роботи	5 балів /6%	До 5 тижня
3.	Практична робота 3. Есе «Портрет екскурсовода». Завдання на евристичність. Вправи: фізіогноміка, артефакти, аромати, такесика, просодика, екстралінгвістика, кінесика, емпатичне спілкування. Складання морального кодексу екскурсовода	6 балів /6%	До 7 тижня
4.	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 7 тижня
5.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 8 тижня
6.	Практична робота 4. Ділові ігри на запобігання / тамування конфліктів. Вправи утримання уваги. Вправи планування, раціоналізації витрат часу	5 балів/10%	До 11 тижня
7.	Практична робота 5. Робота з путівниками. Створення довідки об'єкту. Складання Portfolio екскурсовода	5 бали /4%	До 13 тижня
8.	Практична робота 6. Організація та проведення оглядової пішої екскурсії на території університету із застосуванням різних методів, прийомів та технік	5 бали /3%	До 14 тижня
9.	Практична робота 7. Організація та проведення тематичної автобусної й пішої екскурсії містом із застосуванням різних методів, прийомів та технік	5 бали /3%	До 15 тижня
10.	Оцінювання рефератів	10 балів /10%	До 13 тижня
11.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 15 тижня
12.	Іспит	30 балів /30%	В екзаменаційну сесію

5.2.1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Осінній семестр				
Практична робота 1. Схема становлення та розвитку екскурсології. Створення понятійного глоссарію. Есе з теми значення екскурсійної роботи в сфері туризму	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 2. Класифікація екскурсій. Розробка переліку тем екскурсій, що можуть викликати зацікавлення на ринку туристичних послуг. Пошук інформації для здійснення екскурсійної роботи	0 балів	1-2 бали	3-4 бали	5-6 балів
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 3. Есе «Портрет екскурсовода». Завдання на евристичність. Вправи: фізіогноміка, артефакти, аромати, такесика, просодика, екстралінгвістика, кінесика, емпатичне спілкування. Складання морального кодексу екскурсовода	0 балів	1-2 бали	3-4 бали	5-6 балів
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Атестація (тест)	0-3 балів	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів

множинного вибору)	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична робота 4. Ділові ігри на запобігання / тамування конфліктів. Вправи утримання уваги. Вправи планування, раціоналізації витрат часу	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана неправильно	Робота виконана зі значними помилками, студент демонструє недостатню активність та уміння застосовувати знання на практиці	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо уміло застосовує вміння та навички	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, уміло застосовує вміння та навички
Практична робота 5. Робота з путівниками. Створення довідки об'єкту. Складання Portfolio екскурсорода	0 балів	1-2 бали	3 бали	4 бали
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, студент демонструє недостатню активність та уміння застосовувати знання на практиці	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо уміло застосовує вміння та навички	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, уміло застосовує вміння та навички
Практична робота 6. Організація та проведення оглядової пішої екскурсії на території університету із застосуванням різних методів, прийомів та технік	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, студент демонструє недостатню активність та уміння застосовувати знання на практиці	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо уміло застосовує вміння та навички	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, уміло застосовує вміння та навички
Практична робота 7. Організація та проведення тематичної автобусної й пішої екскурсії містом із застосуванням різних методів, прийомів та технік	0 балів	1 бал	2 бали	3 бали
	Практична робота не виконана	Робота виконана зі значними помилками, студент демонструє недостатню активність та уміння застосовувати знання на практиці	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо уміло застосовує вміння та навички	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі, уміло застосовує вміння та навички

Оцінювання рефератів	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Робота не виконана або виконана не вірно. Перевірку на плагіат не пройдено	Робота виконана зі значними змістовними помилками та оформлена неналежним чином	Тема розкрита майже повністю з невеликими неточностями, або зі значною кількістю граматичних помилок	Тема розкрита повно і правильно, робота оформлена належним чином
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2 бали	3-4 бали	5 бали
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	0-5 балів	5-16 балів	17-27 балів	28-30 балів
	Студент погано орієнтується в теоретичному матеріалі.	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, відповіді мають значні помилки.	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, помилки у відповідях не значні.	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, відповідь повна і без, або майже без помилок

5.3. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Усні відповіді на окремі питання під час проведення лекцій та практичних робіт	Протягом всього семестру
3	Аналіз текстів за темами курсу опрацьованих студентом самостійно	Протягом всього семестру
4	Захист практичних робіт	Після здачі роботи
5	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

1. Гаагская декларация по туризму. Гаага, 14 апреля 1989 г. *Правове регулювання туристичної діяльності в Україні*. К., 2002. С. 63–68.
2. ДСТУ EN 15565:2016 (EN 15565:2008, IDT) Туристичні послуги. Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів.
3. Міждержавний стандарт ДЕСТ 28681.1-95 “Туристично-екскурсійні послуги. Проектування туристичних послуг”.
4. Закон України «Про туризм» від 15.01.2015 р. № 124-VIII.
5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>.
6. Хартія туризму (1985 .). *Правове регулювання туристичної діяльності в Україні*. К., 2002. С. 87–89.
7. Бабарицька В. К., Короткова А. Я., Малиновська О. Ю. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч. посібник. К.: Альтерпрес РА, 2012. 444 с.
8. Баженова С. Е., Опря Б. О. Екскурсологія: підручник для магістрантів з спеціальності «Туризм». Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2017. 352 с.
9. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС., 2016. 248 с.
10. Голубнича С. М. Основи екскурсійної справи: навчальний посібник. Донецьк, 2003. 156 с.
11. Гуменюк Г. М. Екскурсологія: навч.-метод. посібн. Івано-Франківськ: б. в., 2019. 82 с.
12. Король О. Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. 144 с.
13. Леоненко Н. А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2019. 167 с.
14. Мальська М. П., Худо В. В., Занько Ю. С. Організація туристичного обслуговування: підручник К.: Знання, 2011. 275 с.
15. Нездоймінов С. Г. Організація екскурсійних послуг: навчально-методичний посібник. Одеса: Астропринт, 2011. 216 с.
16. Кіптенко В. К., Малиновська О. Ю. Організація екскурсійних послуг: підручник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 518 с.
17. Покоłodна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с.
18. Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: підручник. К.: Грамота, 2006. 264 с.
19. Чагайда І. М., Грибакова С. В. Екскурсознавство. Навчальний посібник. К.: Кондор, 2004. 204 с.

6.2. Методичне забезпечення

20. Коротун С. І., Яковичина М. С. Методичні вказівки до виконання практичних робіт та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Екскурсійна діяльність» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Туризм» спеціальності 242 «Туризм» денної та заочної форм навчання. Рівне: НУВГП, 2020. 42 с.
21. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Екскурсологія» (для студентів 5–6 курсів усіх форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» спеціальності 242 Туризмознавство) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: В. В. Абрамов, І. Л. Полчанінова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017 23 с.

22. Покоłodна М. М. Опорний конспект лекцій з дисциплін «Екскурсознавство» «Організація екскурсійних послуг» (для студентів спеціальності 7.050201 – «Менеджмент готельного курортного і туристського сервісу» і 6.050400 – «Туризм») / ХНАМГ. Х.: ХНАМГ, 2007. 80 с.
23. Organisation of Tour Guiding: навчальний посібник для студентів спеціальності «Туризм» першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. О. Ахмедова, О. А. Сущенко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 236 с.

6.3. Інші джерела

24. Альтгайм Л. Б. Основне значення та принципи організації екскурсійних послуг. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 6. Т. 1. С. 215–219.
25. Вітрик І. С., Коцар Л. О. Театралізована екскурсія: два підходи. *Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею*. 2016. № 5. С. 29–32.
26. Ганчук О. В. Методичні прийоми проведення географічних екскурсій у вищій школі. *Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. праць*. 2012. Випуск 36. С. 339–345.
27. Дашевська І. М., Томкович О. І. Інтерактивні методи навчання та їх застосування в екскурсійній діяльності. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка*. Луганськ, 2012. № 4. (239). Ч. II. С. 129–134.
28. Екскурсійна діяльність в питаннях і відповідях. *Новости турбизнеса*. 2006. №14 (64). С. 10–11.
29. Зеленська Л. І. Науково-методичні засади розробки тематичної екскурсії «Іноземці у степах України». *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 214. С. 98–99.
30. Зінченко В. А. Екскурсологія як туризмологічна наука. *Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки*. 2010. Вип. 8. С. 211–223.
31. Кифяк, В. Ф. Організація туризму: навч. посібн. Чернівці: Книги-XXI, 2008. 344 с.
32. Лисенко С. Г., Писаренко А. С. Про організацію безпечної роботи з групою під час екскурсії. *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія: Педагогічні науки / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. Луганськ, 2010. № 15. С. 180–187.
33. Любіцева О. О. Методика розробки турів: навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2008. 300 с.
34. Марина С. Господарсько-правове регулювання діяльності суб'єктів, що надають екскурсійні послуги. *Юридична Україна*. 2009. № 11/12. С. 88–93.
35. Мієр Т. І. Дидактичні основи організації навчально-екскурсійної діяльності як засобу вибудовування суб'єкт-суб'єктної взаємодії тих, хто навчає, з тими, хто навчається. *Научен вектор на Балканите*. 2018. № 1. С. 67–70.
36. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010. 248 с.
37. Подобєд О. Віртуальні навчальні екскурсії історичними просторами України та зарубіжних країн. *Історія в сучасній школі*. 2012. № 6. С. 27–29.
38. Покоłodна М. М., Гришанова В. С. Визначення екскурсійного потенціалу міста та шляхів активізації його використання. *Комунальне господарство міст. Серія: Економічні науки / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; голов. ред. В. М. Бабаєв*. Харків, 2012. Вип. 102. С. 475–479.
39. Попович С. Как создать экскурсионный продукт. *Український туризм*. 2011. № 2. С. 80–83.
40. Попович С., Науменко Г. Екскурсоводами не рождаються. *Український туризм*. 2009. № 6. С. 74–77.
41. Романенко О. В. Організація екскурсійних послуг. *Культура народів Причорномор'я*. 2009. № 176. С. 159–161.
42. Слободян М. П. Туризм та екскурсії: час рівнятися на кращий міжнародний досвід. *Урядовий кур'єр*. 2008, 13 березня. С. 14–15.

43. Федорченко В. К., Костюкова О. М. Дьорова Т. А., Олексійко М. М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посібн. К.: Кондор, 2009. 166 с.
44. Шейко О. С. Екскурсії: степе́нь активності учасників. *Культурологічний вісник: наук.-теорет. щорічник Нижньої Наддніпрянини*. Кіровоград, 2010. Вип. 26. URL: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Kultv/2010_26/26_sheyk.pdf.
45. Galarneau, Olivier Dominic. *L'attractivité du territoire touristique*. Québec: Université Laval, 2015. 117 p.
46. Lohmann Guilherme and Alexandre Panosso Netto. *Tourism Theory Concepts, Models and Systems*. Oxfordshire-Boston: CABI, 2017. 258 p.
47. Mason Peter. *Tourism Impacts, Planning and Management*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2003. 195 p.
48. *Tourisme et société. Mutations, enjeux et défi* / Jean-Michel Decroly et etc. Bruxelles: Editions de l'Université de Bruxelles, 2006. 244 p.

**РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС)
ЕКСКУРСОЛОГІЯ**

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		

Член проєктної групи ОП «Туризм»

(підпис)

О.В. Коломенко
(ПІП)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	✓		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	✓		
Література є актуальною	✓		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	✓		

Рецензент (викладач кафедри екології та ботаніки)

(підпис)

P. M. Tkachuk
(ПІП)